

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IV. Charitatis actus, seu affectus , iisdem necessarius est
necessitate præcepti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

Scholasticisque omnibus, qui scripserunt usque ad Tridentinum. 4°. ex Concilio Tridentino, majorique parte Theologorum Tridentinorum, eorum quoque qui Tridentini tempore, & proximè post illud scripserunt. 5°. ex sapientissimis Cardinalibus, Archiepiscopis, Episcopis, & eorum Ritualibus, ac Manualibus. 6°. ex plurium Facultatum Theologicarum resolutionibus. 7°. ex denso agmine Theologorum, & aliorum modernorum. 8°. ex theologicis rationibus efficacissimis, absurdissimisque ex adversa opinione confectariis.

14. Eandem omnibus ratione utentibus necessitate mediæ necessariam esse ad salutem, demonstratur ex hoc quod ratione utentibus vita æterna non datur, nisi per modum meriti, mercedis, & coronæ; ad hoc quippe significandum, vitam æternam sub ratione mercedis & coronæ nobis Scriptura proponit, Deumque necessariam necessitate mediæ credendum tamquam remuneratorem. Atqui nullum est opus meritorium, nisi ex charitatis affectu, uti docent S. Thomas, S. Bonaventura, & Theologi passim. Enimverò si habuero omnem fidem... & si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest ad salutem. 1. Cor. 13. Ubi sermonem esse de charitate operante, sive de charitate in actu, patet tum ex contextu, sequitur enim: *Charitas patiens est, benigna est...* omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet, &c. tum ex Galat. 5. 12. *In Christo Jesu neque circumciso aliquid valet (ad salutem) neque preputium, sed fides qua per charitatem operatur.*

15. Coronam etiam vita non reppromisit Deus, nisi diligentibus se. Jacobi 1. 12. Et 1. Cor. 2. 8. *que preparavi us qui diligunt illum.* Unde Ecclesia in Collecta Domin. V. post Pentecost. *Deus qui diligentibus te bona invisibilia preparasti.*

16. Nullibi etiam vita æterna promittitur, nisi sub conditione servandi mandata. Joan. 19. 17. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata;* inter quæ primum maximumque est, *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.* Unde Joan. 14. 24. *Qui non diligit me, sermones meos non servat.*

17. Denique qui non diligit me, manet in morte. Joan. 3. 15. Et, *si quis non amat D. N. J. C. sit anathema, Maran Atha.* 1. Cor. 16. 22. *Quomodo ergo salvus esse potest?*

CAPUT IV.

Charitatis actus, seu affectus, usdem necessarius est necessitate præcepti.

18. **C**onstat ex primo maximoque mandato quod Deus tradidit Deuteron. 6. & Salvator renovavit Matth. 22. *Diliges Deum.* Tom. 11.

minum Deum tuum ex toto corde tuo. Quod cum in sensu proprio sit intelligendum, per consequens intelligendum est de dilectione per internum charitatis affectum. Diligere namque ex toto corde, in sensu proprio & obvio, cordialem internumque dilectionis affectum perspicue designat, non externum dumtaxat dilectionis opus: utpote quod ad summum dilectio est in sensu figurato, quo effectus pro causa, vel signum pro significato sumitur. Imò si quis diligentius attenderit, divinæ dilectionis effectus reverà non est talis, nisi quatenus ex Dei dilectione procedit (si enim ab alia aliqua dilectione procedat, non est effectus dilectionis Dei, sed alterius, nec per eum Deus effectum diligitur, sed aliud quidpiam, sive res illa ex cuius dilectione effectus ille procedit) igitur eo ipso quo divinæ dilectionis effectus præcipitur ut effectus ipsius, præcipitur & causa, sive affectus divinæ dilectionis.

Dices: *Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est qui diligit me.*

Respondeo id verum esse, non quia præcepta Dei dilectio in aliorum mandatorum custodia formaliter consistit; sed partim quia inde à posteriori colligitur (probatio enim dilectionis, exhibitio est operis) partim quia mandata Dei servari non possunt ut oportet, corde arido manus ad opus movendo, sed corde amoroso, opereque proinde exteriori cum interiori dilectione conjuncto, secundum illud Joan. 14. *Qui non diligit me, sermones meos non servat.* Et Sap. 6. *Dilectio custodia legum illius est.*

Merito proinde Alexander VII. hanc damnavit propositionem: *Homo nullo unquam tempore tenetur elicere actum fidei, spei, & charitatis, ex vi præceptorum ad eas virtutes pertinentium.* Docuerant eam Tamburinus l. 2. in Decal. c. 1. §. 1. n. 9. & 10. Et c. 3. §. 2. n. 2. Et Joannes Henriquez in qq. practicas q. 9. n. 703. Sed mirum est quod, post ipsius damnationem, Recentior Casuista veritus non fuerit sequentem docere impietatem, quam acriori censurâ Alexander VIII. velut hæreticam proteripsit: *Bonitas objectiva consistit in convenientia objecti cum natura rationali; formalis verò in conformitate actus cum regula morum.* Ad hoc sufficit, ut actus moralis tendat in finem ultimum interpretative. Hunc homo non tenetur amare neque in principio, neque in decursu vite sue moralis.

Neque isti hæresi favet S. Thomas 2. 2. q. 44. a. 6. ad 2. ubi solum vult non peccare mortaliter, qui primum mandatum in via perfecte non implet, sicut impletur in patria. Imò ei perspicue contradicit 1. 2. q. 100. a. 10. in corp. *Actus charitatis considerari potest secundum quod est quidam actus per se, & hoc modo cadit sub præcepto legis, quod de hoc specialiter datur, scilicet, Diliges Dominum Deum tuum, &c.*

Non favet etiam Bernardus serm. 50. in 22

Cant. dum ait : *Est charitas in actu, est & in affectu. Et de illa quidem qua operis est, pu- ro datam esse legem . . . Nam in affectu quis ita habeat ut mandatur?* Quia per charita- tem in affectu ibi S. Bernardus non intelli- git internum quemcumque charitatis affe- ctum, sed pinguem & suavem. Triplicem namque distinguit affectionem. Primam, quam caro pigrit; Secundam, quam ratio re- git. Tertiam, quam condit sapientia. Prima dulcis, sed turpis. Secunda sicca, sed fortis. Ul- tima pinguis & suavis. Igitur per secundam opera fiunt; de ea proinde intelligit charita- tem in actu: sed non est ista charitas affe- ctualis (qua sale sapientie condita, pinguescens, magnam menti importat multitudinem dulcedinis Domini) sed quadam potius actualis, qua etsi nondum dulci illo amore suaviter re- ficit, amore tamen ipsius vehementer accendit. Igitur est interna affectio charitatis (non sola externa ipsius operatio) tamen cum suavitate illa non conjuncta. De ea proinde cum dicit, *datam esse legem hominibus*, firmat, non infirmat assertionem nostram.

CAPUT V.

Exorbitantes sententia circa tempus quo divina dilectionis praeceptum obligat.

23 **I**n haeresim impiam ab Alexandro VIII. condemnatam, non uno impetu, sed gra- datim prolapsi sunt, qui eam tradiderunt. Animadvertenter laborare cum Casuistis Scholasticos quosdam Doctores, in deter- minando tempore obligationis praecepti di- vine dilectionis, eaque quae à plurimis de- terminabantur tempora illius obligationis, seu elicendae Dei dilectionis, ab aliis im- probari. Inde cum concludere debuissent, sa- pissimè elicendos actus divinae dilectionis, ne quis certissimè (quoad se) obligationi dees- set; e contra concluderunt, nunquam per se elicendos, eo praetextu (in quo se fundat Tamburinus l. 1. c. 1. n. 9.) quia nunquam praeceptum aliquod obligat, nisi sit determinatum, cum non possit, ut indeterminatum, exire in executionem. Eoque tandem processerunt, ut dicerent, praeceptum de Deo actu interiori diligendo per se & ratione sui nun- quam obligare, nec in principio vitae mor- talis, nec in decursu, nec in fine; eique fieri satis per aliorum mandatorum custo- diam. Ita Sirmondus in defensione virtutis tr. 2. sect. 1. c. 2. Et in respons. ad libell. famos. Ita etiam ferè Thomas c. praecedenti relatus. Postquam enim c. 1. §. 1. n. 9. sic conclusisset de praecepto fidei, & c. 2. §. 1. de praecepto spei, c. 3. §. 2. n. 1. pariter philosophatur de praecep- to charitatis; cumque istis locis docuisset, actum fidei, spei, & charitatis necessarium quidem esse necessitate mediè, sed hunc se- mel in vita elicere, satis esse; addit, nullum

istorum actuum per se & ratione sui neces- sarium esse, necessitate specialis de co pra- cepti, exillimans aliorum praeceptorum im- plemente ei satisfieri. Juvabit ipsum verbis suis loquentem audire: *Laborant* (inquit lib. 2. c. 3. §. 2. n. 1.) *Doctores in assignan- do tempore quo debet fidelis ex obligatione actum positivum amoris elicere circa Deum, variaeque tempora, ut varia sunt hominum ingenia, assignant. Primum tempus quod aliqui assignant, est initium usus rationis. Secundum, finis vi- tae. Tertium, tota vita indeterminata sumpta, ut saltem semel in ea ametur Deus. Quartum, omnes dies festivi, in quibus debemus speciali- ter Deo vacare. Quintum, tempus quo adul- tus suscipit baptismum. Sextum, tempus quo suscipit Eucharistiam. Septimum, quando forte suscipitur martyrrium. Octavum, quando magnum à Deo accipis beneficium. Nonum, quando audis aliquem contra Deum blasphemantem. Decimum, quando gravi urgeris tenta- tione, praesertim odii Dei, cum periculo con- sensus, nisi ad Deum per amorem te convertas. Quid de istis temporibus ipse? Numero se- quenti impugnari ea dicit per ea quae dixit c. 1. §. 1. n. 10. Idèdque sibi placere doctri- nam Azorii, qui docet, praeceptum charitatis impositum fuisse ob justificationem impii: solum igitur tunc obligare, quando impius, quia Sa- cramentum Penitentiae non est in promptu, non habet aliam viam qua se justificet, nisi eliciat actum contritionis, quae semper aliquo tantem modo actum amoris Dei super omnia dilecti in- volvit. Consequenter igitur & indirectè, ra- tione sua justificationis, ad actum charitatis fi- deles obligantur. Et ne indirectè quidem, dum in promptu est Penitentiae Sacramen- tum, in quo Dei amorem ad justificationem putat haud esse necessarium. Num. 3. id confirmat esse doctrina non ignobilium Docto- rum, qui docent hoc praeceptum: "Diliges Do- minum Deum tuum, & c." non esse speciale, & speciale tempore implendum, sed generale, imbricatum in omnibus praecipis. Num. 4. Pro- babilis ergo & tutissima sententia est illorum, qui negant, fideles initio usus rationis, & in fi- ne vitae, obligari ad se convertendum ad Deum illum amando. Ponere enim ejusmodi obliga- tionem, quae certè solido fundamento non inni- titur, nihil aliud est nisi scrupulos ingerere, non quidem inductis (quia hi ad eam obligationem non advertunt) sed doctioribus, &c. Hacten- nus Tamburinus.*

Sirmondus verò in defensione virtutis tr. 25 2. sect. 1. c. 2. sic dicitur: *Diligendi Dei praecepto homines obligari, affirmat S. Thomas statim ab usu rationis. Huius tam citò? Scotus, singularis Dominicis. Unde peritum? Alii, cum urget tentatio. Respondeo, si non esset alia via effugienda tentationis. Sotus, post acceptum beneficium. Grati quidem animi istud indicium est. Quidam in articulo mortis. Nimis seruum est. Ne quidem quoties recipitur aliquod Sacra- mentum, eam obligationem urgere existimo.*